EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 05 26
COM(2025) 253 final

2025/0126 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios turi būti laikomasi Europos Sąjungos vardu, dėl numatomo Susitarimo dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų dalyvių sprendimo dėl palūkanų normų nuostatų

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šis pasiūlymas teikiamas dėl sprendimo, kuriuo nustatoma pozicija, kurios, atsižvelgdama į Susitarimą dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų (toliau – Susitarimas), Europos Sąjungos vardu turi laikytis Europos Komisija, dėl numatomo sprendimo iš dalies pakeisti Susitarimo nuostatas dėl palūkanų normų. Šiomis nuostatomis nustatomos minimalios komercinės palūkanų orientacinės normos (CIRR), taikomos eksporto kreditų oficialiai finansavimo paramai.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. Susitarimas dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų

Susitarimas – tai ES, JAV, Kanados, Japonijos, Korėjos, Norvegijos, Šveicarijos, Australijos, Naujosios Zelandijos ir Turkijos savanoriškas susitarimas, kuriuo siekiama nustatyti tinkamo oficialiai remiamų eksporto kreditų naudojimo sistemą. Praktiškai tai reiškia, kad sudaromos vienodos sąlygos (t. y. konkurencija grindžiama eksportuojamų prekių ir paslaugų kaina ir kokybe, o ne suteiktomis finansinėmis sąlygomis) ir kartu siekiama panaikinti subsidijas ir prekybos iškraipymus, susijusius su oficialiai remiamais eksporto kreditais. Susitarimas įsigaliojo 1978 m. balandžio mėn., jis yra neribotos trukmės ir, nors jam teikiama EBPO sekretoriato administracinė parama, jis nėra EBPO aktas[1].

Susitarimas reguliariai atnaujinamas, atsižvelgiant į finansų rinkos ir politikos pokyčius, darančius įtaką oficialiai remiamų eksporto kreditų teikimo tvarkai. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą(ES) Nr. 1233/2011[2] Susitarimas yra teisiškai privalomas ES. Pagal to reglamento 2 straipsnį Susitarimo sąlygų pakeitimai į ES teisę įtraukiami deleguotaisiais aktais.

2.2. Susitarimo dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų dalyvės

Susitarimo dalyvių (toliau – dalyvės) susitikimuose, taip pat sprendimų priėmimo procedūrose Sąjungai atstovauja Komisija. Dėl Susitarimo pakeitimų sprendžiama bendru sutarimu. Sąjungos poziciją priima Taryba, o valstybės narės ją svarsto Tarybos eksporto kreditų grupėje[3].

2.3. Numatomas Susitarimo dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų dalyvių aktas

CIRR yra fiksuotos minimalios palūkanų normos, kurios gali būti taikomos pagal vyriausybės remiamą eksporto finansavimo sutartį. Nustatomos kiekvienos Susitarimo dalyvės valiutos CIRR. 2021 m. CIRR nuostatos buvo visiškai reformuotos, įskaitant praktinius aspektus (pvz., palūkanų normų išlaikymo ir nustatymo sąlygas) ir struktūrinius aspektus (pvz., bazines normas, maržas ir papildomus mokesčius). CIRR reforma buvo siekiama suderinti dalyvių skolinimo praktiką ir priartinti CIRR prie rinkos palūkanų normų.

Dalyvės susitarė, kad CIRR ir toliau turėtų sudaryti bazinė norma, susieta su vyriausybės obligacijų pajamingumu, ir marža. Tačiau, siekiant labiau atspindėti rinkos sąlygas, marža

---

1 Kaip apibrėžta EBPO konvencijos 5 straipsnyje.

2 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1233/2011 dėl tam tikrų gairių taikymo oficialiai remiamiems eksporto kreditams, kuriuo panaikinami Tarybos sprendimai 2001/76/EB ir 2001/77/EB, OL L 326, 2011 12 8, p. 45.

3 Tarybos sprendimas dėl Politikos koordinavimo kreditų draudimo, kreditų garantijų ir finansinių kreditų klausimais grupės sudarymo (OL 66, 1960 10 27, p. 1339).

nebeturėjo būti fiksuota ties100 bazinių punktų (bp). Naujoji CIRR marža turėjo būti apskaičiuota pagal šią formulę:

> *CIRR marža = 0,5 * (kiekvienos dienos penkerių metų apsikeitimo sandorių vertės skirtumų pajamingumo trijų mėnesių vidurkis) + 80 bazinių punktų.*

Kiekvienos dienos penkerių metų apsikeitimo sandorių vertės skirtumų trijų mėnesių vidurkis buvo nustatytas apskaičiuojant paskutinių trijų kalendorinių mėnesių kiekvienos dienos penkerių metų apsikeitimo sandorių skirtumo aritmetinį vidurkį atitinkamomis valiutomis.

Londono tarpbankinė palūkanų norma (LIBOR) buvo norma, kurią daugelis dalyvių naudojo kaip lyginamąją palūkanų normą apsikeitimo sandorių vertės skirtumams apskaičiuoti. Tačiau 2021 m. pabaigoje nutraukus LIBOR taikymą, 2022 m. gruodžio 30 d. dalyvės susitarė vienus metus nuo naujųjų CIRR taisyklių įgyvendinimo (iki 2024 m. liepos 14 d.) visoms valiutoms taikyti laikiną 100 bazinių punktų maržą. Vėliau, 2023 m. lapkričio 6 d., dalyvės susitarė pratęsti laikiną maržą dar vieniems metams iki 2025 m. liepos 14 d. arba tol, kol dalyvės galės susitarti dėl alternatyvos. Atsižvelgiant į tai, kad netrukus baigs galioti laikinas 100 bazinių punktų sprendimas, dabar reikia rasti stabilesnį sprendimą.

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

Dėl to, kad 2021 m. buvo nutrauktas LIBOR taikymas, buvo sutrikdytas dalyvių numatytas sprendimas apskaičiuoti CIRR maržą daugeliui valiutų, nes nebuvo galimybės naudoti LIBOR kaip bazinę palūkanų normą apsikeitimo sandorių vertės skirtumams apskaičiuoti.

Atsižvelgdama į tai, ES remia nuolatinį 100 bazinių punktų kaip CIRR maržos naudojimą visoms valiutoms kaip tolesnį sprendimą po 2025 m. liepos 14 d. Nuolatinis 100 bazinių punktų naudojimas supaprastintų CIRR sistemą ir suteiktų verslui tikrumo. Tai taip pat yra patrauklus sprendimas skaidrumo požiūriu, kurio dažnai trūko sprendimui dėl apsikeitimo sandorių vertės skirtumo, ypač kai tai susiję su naudojamomis lyginamosiomis palūkanų normomis. Be to, nors grįžimas prie 100 bazinių punktų metodo mažiau atspindi rinką nei dalyvių numatytas sprendimas, išsaugomi kiti pagrindiniai reformos elementai, be kita ko, susiję su veiklos elementais.

Jei dalyvės nesusitartų dėl nuolatinio CIRR maržos nustatymo sprendimo, ES pritartų dabartinio laikino sprendimo pratęsimui, t. y. nuo 2025 m. liepos 14 d. pratęsti laikinos 100 bazinių punktų maržos taikymą visoms valiutoms vieniems ar daugiau metų.

Todėl rekomenduojama Sąjungos pozicija – 2025 m. birželio mėn. dalyvių susitikime patvirtinti numatomą Susitarimo dalyvių sprendimą priimti naujas CIRR maržos nustatymo gaires.

4. TEISINIS PAGRINDAS

4.1. Procedūrinis teisinis pagrindas

4.1.1. Principai

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje numatyti sprendimai, kuriais „nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą“.

Sąvoka „teisinę galią turintys aktai“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal aptariamą organą reglamentuojančias tarptautinės teisės normas. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra

privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau „gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų [...] turinį“[4].

4.1.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Numatomas aktas gali labai paveikti ES teisės aktų turinį, visų pirma 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1233/2011 dėl tam tikrų gairių taikymo oficialiai remiamiems eksporto kreditams, kuriuo panaikinami Tarybos sprendimai 2001/76/EB ir 2001/77/EB, nuostatas. Taip yra todėl, kad šio reglamento 2 straipsnyje nustatyta, jog „[i]š dalies pakeitus gaires, kaip susitarta Susitarimo dalyvių, Komisija, remdamasi 3 straipsniu, priima deleguotuosius aktus, susijusius su daliniu II priedo pakeitimu“.

Todėl siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

4.2. Materialinis teisinis pagrindas

4.2.1. Principai

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio. Jeigu numatomu aktu siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų ar dalių galima laikyti pagrindiniu tikslu arba pagrindine dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, sprendimas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį turi būti grindžiamas tik vienu materialiniu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis.

4.2.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Pagrindinis numatomo akto tikslas ir turinys yra susiję su eksporto kreditais, o tai patenka į bendros prekybos politikos taikymo sritį. Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 207 straipsnis.

4.3. Išvada

Siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 207 straipsnio 4 dalies pirma pastraipa kartu su 218 straipsnio 9 dalimi.

[4] 2014 m. spalio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimas Vokietija / Taryba, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 punktai.

2025/0126 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios turi būti laikomasi Europos Sąjungos vardu, dėl numatomo Susitarimo dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų dalyvių sprendimo dėl palūkanų normų nuostatų

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1233/2011[5] Susitarime dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų (toliau – Susitarimas) pateiktos gairės perkeltos į ES teisę ir atitinkamai yra teisiškai privalomos ES;

(2) dalyvės turi priimti sprendimą iš dalies pakeisti Susitarimo nuostatas dėl CIRR maržos nustatymo nutraukus LIBOR taikymą;

(3) numatomu sprendimu iš dalies pakeisti CIRR nuostatas turėtų būti užtikrintas didesnis aiškumas ir suderinta skolinimo praktika, taip dalyvėms užtikrinant vienodesnes sąlygas;

(4) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi dėl sprendimo, kurį turi priimti Susitarimo dalyvės pagal rašytinę procedūrą, nes numatomas sprendimas pagal Reglamento (ES) Nr. 1233/2011 1 straipsnį gali stipriai paveikti Sąjungos teisės aktų turinį,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi pagal Susitarimą dėl oficialiai remiamų eksporto kreditų dėl Susitarimo palūkanų normų nuostatų peržiūros, visų pirma dėl maržos nustatymo, atitinka šio sprendimo priedą.

[5] 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1233/2011 dėl tam tikrų gairių taikymo oficialiai remiamiems eksporto kreditams, kuriuo panaikinami Tarybos sprendimai 2001/76/EB ir 2001/77/EB (OL L 326, 2011 12 8, p. 45) (toliau – Reglamentas (ES) Nr. 1233/2011).

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė